

ตราประจำจังหวัดพัทลุง

ขนาด และที่ตั้ง

จังหวัดพัทลุง ตั้งอยู่ทางภาคใต้ตอนกลาง ระหว่างละติจูดที่ 7 องศาเหนือ ถึง 7 องศา 53 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 99 องศา 44 ลิปดาตะวันออก ถึง 100 องศา 26 ลิปดาตะวันออก ห่างจาก กรุงเทพมหานครตามเส้นทางรถยนต์ทางหลวงสายเอเชีย (หมายเลข 41) เป็นระยะทางประมาณ 858 กิโลเมตร ตามเส้นทางรถยนต์ที่เลียบริมฝั่งทะเลตะวันตก เป็นระยะทางประมาณ 1,200 กิโลเมตร และตามเส้นทางรถไฟเป็นระยะทางประมาณ 846 กิโลเมตร มีความยาวของจังหวัดจากทางทิศเหนือไปทางทิศใต้ประมาณ 48 กิโลเมตร และความกว้างจากทางด้านทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตก เป็นระยะทางประมาณ 53 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 3,424.473 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,140,296 ไร่

จังหวัดพัทลุง มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

ทิศใต้ ติดอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา และบางส่วนของอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

ทิศตะวันออก ติดทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นน่านน้ำติดต่อกับอำเภอระโนด อำเภอกะแสสินธุ์ อำเภอสะทิงพระ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาติดอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา และบางส่วนของอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

ทิศตะวันตก ติดเทือกเขาบรรทัด ซึ่งเป็นเขตติดต่อกับอำเภอห้วยยอด อำเภอเมือง อำเภอนาโยง อำเภอย่านตาขาว และอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

ภูมิประเทศ

จังหวัดพัทลุง สภาพภูมิประเทศของจังหวัดพัทลุง มีทั้งภูเขาสูงสลับซับซ้อน ที่ราบลอนคลื่น ที่ราบลุ่มและสภาพภูมิประเทศที่เป็นเกาะในทะเลสาบสงขลา สามารถสรุปสภาพภูมิประเทศ ออกได้เป็น 3 บริเวณ ดังนี้

1) บริเวณเทือกเขาและที่สูงด้านตะวันตก มีเทือกเขาบรรทัดทอดเป็นแนวยาวจากทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จนถึงทิศใต้จดจังหวัดสงขลา ความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ยประมาณ 40 - 800 เมตร เริ่มจากอำเภอศรีบรรพต อำเภอกงหรา อำเภอตะโหมดและอำเภอป่าบอน มีความกว้างโดยเฉลี่ยจากเทือกเขาบรรทัดไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 10 กิโลเมตร

2) บริเวณที่ราบสลัที่ดอน มีความสูงจากระดับน้ำทะเลระหว่าง 5-15 เมตร ลักษณะเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ เริ่มจากอำเภอควนขนุน อำเภอเมือง อำเภอเขาชัยสน อำเภอตะโหมด และอำเภอป่าบอน มีความกว้างถัดจากบริเวณที่ 1 ไปทางทิศตะวันออก จนจดเขตทางรถไฟประมาณ 20 กิโลเมตร

3) บริเวณที่ราบลุ่ม ทางด้านตะวันออกของจังหวัดเริ่มจากอำเภอควนขนุน อำเภอเมือง อำเภอเขาชัยสน อำเภอปากพะยูน มีความกว้างเฉลี่ยประมาณ 10 กิโลเมตร ลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม นอกจากนี้ตามชายฝั่งทะเลสาบสงขลาและทะเลน้อยเป็นป่าไม้ชายเลนและป่าเบญจพรรณ ทะเลสาบส่วนที่อยู่ในเขตจังหวัดพัทลุงมี 2 ตอน ได้แก่

ทะเลน้อย อยู่ตอนเหนือสุด มีพื้นที่ผิวน้ำประมาณ 7,500 ไร่ ชายฝั่งโดยรอบมีความยาวประมาณ 20 กิโลเมตร สภาพเป็นน้ำจืด

ทะเลสาบตอนใน หรือทะเลหลวง อยู่ในเขตอำเภอเมือง อำเภอเขาชัยสน อำเภอปากพะยูน สภาพเป็นน้ำจืด ส่วนบริเวณชายฝั่งรอบ ๆ เกาะต่าง ๆ ในเขตอำเภอปากพะยูนสภาพเป็นน้ำกร่อย

สภาวะอากาศ จังหวัดพัทลุงมีลมมรสุมประจำปีพัดผ่าน 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ โดยลมมรสุมนี้จะพัดเอาไอน้ำจากอ่าวไทยและมหาสมุทรอินเดียไปตกเป็นฝนในบริเวณต่าง ๆ ของจังหวัด ปริมาณฝนตกมากที่สุด ในเดือนตุลาคม - ธันวาคม ทั้งนี้เนื่องจากมีแนวร่องมรสุม หรือร่องความกดอากาศต่ำพัดผ่าน ในช่วงกลางเดือน ตุลาคม - ธันวาคม ด้วยลมมรสุม 2 ชนิดนี้เอง จึงสามารถแบ่งฤดูกาลได้เพียง 2 ฤดูเท่านั้น คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม - กลางเดือนกรกฎาคม รวมเวลาประมาณ 6 เดือนในช่วงฤดูร้อนนี้อากาศจะไม่ร้อนอบอ้าวมากนักเพราะได้รับอิทธิพลของกระแสลมและไอน้ำจากทะเล บริเวณใกล้เคียง ความร้อนและความอบอ้าวของอากาศมีสูงสุด ในช่วงเดือนพฤษภาคม โดยมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยประมาณ 33.8 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคม คือ มีปริมาณฝนตกประมาณ 11.1 มิลลิเมตร

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม รวมระยะเวลาประมาณ 6 เดือนในช่วงฤดูฝนนี้ ปริมาณฝนตกหนักมากตั้งแต่เดือนตุลาคม - ธันวาคม โดยปริมาณฝนสูงสุดในเดือนพฤศจิกายนถึง 477.9 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันฝนตกสูงถึง 19 วัน จำนวนวันฝนตกตลอดปี 151 วัน ปริมาณฝนตลอดปีประมาณ 2,234.9 มิลลิเมตร ลักษณะของอากาศในฤดูนี้จะเย็นและชื้น เนื่องจากมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน โดยมีความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด 90.0 อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ในช่วงระหว่าง 22.5 - 33.8 องศาเซลเซียส

ทรัพยากร และแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำตามธรรมชาติ จังหวัดพัทลุงมีแหล่งน้ำ เพื่อการอุปโภค บริโภค เกษตรกรรมและประมงเพาะเลี้ยงชายฝั่ง ดังนี้

แหล่งน้ำผิวดิน ประกอบด้วย ลำคลองต่าง ๆ ที่สำคัญได้แก่ คลองป่าพะยอม คลองท่าแนะ คลองนาท่อม คลองหลักสาม คลองท่าเขียด คลองป่าบอนและคลองพรุพ้อ ลำคลองเหล่านี้มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาบรรทัด ไหลลงสู่ทะเลสาบตอนในและทะเลน้อย

แหล่งน้ำใต้ดิน ปริมาณน้ำใต้ดินในพื้นที่ตอนกลางตามแนวยาวเหนือ-ใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด ปริมาณน้ำใต้ดินอยู่ในระดับต่ำ (5 ลบ.ม/ชม.) และบางส่วนตามแนวเทือกเขาบรรทัดด้านตะวันตก ปริมาณน้ำใต้ดินมากและคุณภาพน้ำดี

แหล่งน้ำชลประทาน การชลประทาน ประกอบด้วยเหมือง-ฝาย อ่างเก็บน้ำ จากข้อมูลชลประทาน พบว่า พื้นที่รับประโยชน์จากการชลประทานรวม 440,500 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.97 ของพื้นที่จังหวัด หรือร้อยละ 38.36 ของพื้นที่เกษตรกรรม หรือร้อยละ 60 ของพื้นที่ทำนา

ป่าไม้

พื้นที่ป่าไม้มีมากเป็นอันดับสองรองจากพื้นที่เกษตรกรรม คือ 758,007.25 ไร่ หรือร้อยละ 35.42 ของพื้นที่จังหวัด ในจำนวนนี้ประมาณ 437,724 ไร่ หรือร้อยละ 57.75 กรมป่าไม้จำแนกเป็นป่าสงวนเพื่อการอนุรักษ์ซึ่งประกอบด้วย เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด 1 แห่ง เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน 1 แห่ง และอุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า อำเภอสรีบรรพต 1 แห่ง ที่เหลือประมาณ 320,283.25 ไร่ เป็นป่าเศรษฐกิจการเกษตร ที่มีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ จากสถิติกรมป่าไม้ พบว่า พื้นที่ป่าไม้เศรษฐกิจการเกษตรถูกทำลาย 311,745 ไร่ หรือร้อยละ 41.13 ของพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด

แร่ธาตุ

แร่ธาตุ จากการสำรวจพบว่าแร่ธาตุหลายชนิดกระจายอยู่ในพื้นที่ของอำเภอต่าง ๆ ได้แก่ แร่พลวง เหล็ก ตะกั่ว ดีบุก วุลแฟรม ยิปซัมและฟอสเฟต แต่มีการผลิตเฉพาะแร่ตะกั่วเท่านั้น ส่วนแร่ธาตุชนิดอื่น ยังไม่มีการสำรวจปริมาณที่แน่นอน

ข้อมูลประชากร

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	เทศบาล (แห่ง)		อบต. (แห่ง)	พื้นที่(ตร.กม.)	ห่างจาก จ.(กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร(คน)			จำนวนบ้าน (ครัว)
	จำนวน	ชุมชน						ชาย	หญิง	รวม	
อ.เมืองพัทลุง	1	9	13	427.421	200 ม.	14	143	59,394	63,773	123,167	33,888
อ.เขาชัยสน	1	5	5	260.155	28	5	56	21,910	22,501	44,411	11,591
อ.ควนขนุน	2	9	12	453.96	17	12	124	40,458	42,499	82,957	22,692
อ.ปากพะยูน	1	4	7	433.274	66	7	62	24,749	25,492	50,241	12,393
อ.กงหรา			5	255.856	40	5	45	17,132	17,185	34,317	7,584
อ.ตะโหมด	2	18	3	264.26	42	3	33	14,103	13,889	27,992	7,320
อ.ศรีบรรพต			3	218.504	30	3	30	8,376	8,117	16,493	4,610
อ.ป่าบอน	1	5	5	308.048	48	5	47	21,627	21,738	43,365	11,235
อ.ป่าพะยอม			4	386.404	34	4	39	15,775	15,742	31,517	8,257
อ.บางแก้ว	1	8	3	119	34	3	32	12,340	12,467	24,807	6,319
กิ่งอ.ศรี นครินทร์			4	225.613	16	4	42	12,799	12,322	25,121	6,961
รวม	9	58	64	3,424.47		65	653	248,663	255,725	504,388	132,850

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัด กลุ่มปกครองฯ

หมายเหตุ จำนวนประชากร ณ กรกฎาคม 2546 , ตำบลคูหาสวรรค์ = เขตเทศบาลเมืองพัทลุง

เผยแพร่โดย ศูนย์บริการสารสนเทศสิ่งแวดล้อม กลุ่มภารกิจด้านสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หัวข้อ : พัทลุง

คำอธิบาย :

วันที่สร้าง : 17/08/2005

ที่อยู่ติดต่อ :

แหล่งที่มา : กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

